

Bonus Nuntium

A Koszta József Múzeum tudományos, muzeológiai, művészeti és művelődési online folyóirata

2021 / harmadik szám

TUDOMÁNY

MUZEOLÓGIA

MŰVELŐDÉS

MŰVÉSZET

www.bonusnuntium.hu

Bonus Nuntium

TUDOMÁNYOS, MUZEOLÓGIAI, MŰVÉSZETI ÉS MŰVELŐDÉSI ONLINE FOLYÓIRAT

Megjelenik online, évente minimum két alkalommal.

ISSN 2676-8933 Online

www.bonusnuntium.hu

Bonus Nuntium

TUDOMÁNYOS, MUZEOLÓGIAI, MŰVÉSZETI ÉS MŰVELŐDÉSI ONLINE FOLYÓIRAT

Megjelenik online, évente minimum két alkalommal.

www.bonusnuntium.hu

Felelős kiadó

A Koszta József Múzeum igazgatója

Főszerkesztő

Irsai Farkas László

Szerkesztőségi titkár:

dr. Kádár Zoltán

Szerkesztő bizottság:

dr. Gruber László, dr. Miklós Péter, dr. Mód László, dr. Nátyi Róbert,
Irsai Farkas László, Tánzos Roland

Szerkesztőség:

Koszta József Múzeum

6600 Szentes, Kossuth tér 1.

E-mail cím: folyoirat@kosztamuzeum.hu

Telefonszám: +36 63 312 352

Kiadja:

Koszta József Múzeum (Szentes, Kossuth Tér 1)

TARTALOMJEGYZÉK

<i>KIRÁLY EDIT</i> : Rendhagyó történelmi és régészeti órák a Koszta József Múzeumban	5
<i>KOSZT FERENC</i> : Közösségi szolgálat és diákmunka lehetőségek digitális ismertetése a Koszta József Múzeumban	11
<i>SZABÓ DÁNIEL</i> : Németi Lajos egy kisember nagy hagyatéka - Recenzió	21

Király Edit

Régész, Koszta József Múzeum

Rendhagyó történelmi és régészeti órák a Koszta József Múzeumban

Rezümé

A Koszta József Múzeum évek óta lehetőséget biztosít az általános és középiskolás osztályok számára az iskolán kívüli tanulás színtereként a tananyaghoz kapcsolódó ismeretanyag átadására. Változatos múzeumpedagógiai eszközöket alkalmazva nemcsak az elméleti tudást szerezhetik meg a diákok, hanem interaktív, élményalapú tanulási lehetőséghez is jutnak a múzeumon belül.

Bevezetés

Napjainkban a múzeumok már nemcsak műtárgyakat, leleteket őrző, bemutató és kutató intézmények, és kiállításoknak helyet adó terek, hanem az iskolán kívüli tanulás meghatározó színterei is, ahol a diákok a hagyományos tanórai kereteken kívül szerezhetnek tudást egy-egy tantárgy anyagához kapcsolódóan. A Koszta József Múzeum évek óta aktív szerepet vállal abban, hogy a szentesi és a környékbeli iskolák számára lehetőséget biztosítson az aktuális tananyag rendhagyó múzeumi tanóra keretében történő kiegészítésére, színesítésére.

Kiknek és miről szól?

A múzeumi tanóra az általános és a középiskolák számára egyaránt elérhető. Legnagyobb részben az általános iskolák alsó és felső tagozatos osztályai mutatnak érdeklődést a rendhagyó órák iránt, akik számára az elméleti tudás átadásán túl gyakorlati feladatokkal, bemutatókkal is igyekezünk a hallott információkat elmélyíteni, és a tanulás folyamatát maradandó élménnyé tenni.

A múzeum történelmi, régészeti, néprajzi, képző- és iparművészeti gyűjteménnyel is rendelkezik. Döntő többségében azonban történelem tantárgyhoz kapcsolódóan érkeznek

megkeresések, de ezen kívül az osztályok a honismeret, rajz, természetismeret órák stb. témaköreit is kiegészíthetik a múzeumi látogatások alkalmával.

A történelemórákon tananyagtól függően az őskortól a jelenkorig bármilyen témakör felvetődhet, amelyekhez csatlakozva a múzeum munkatársai legjobb szakmai tudásuknak megfelelően mutatják be az adott korszakot, helytörténeti információkkal is kiegészítve azt. A régészeti korokat is érintő történelmi órákon minden esetben kibővül a tudásanyag a helyben talált leletek szemléltetésével.

Gyakoriak a csak régészettel kapcsolatos foglalkozások is, ahol vagy a régészek munkájának bemutatására koncentrálnak, vagy pedig egy-egy régészeti korszak jellegzetességeinek megismertetésére helyezik a hangsúlyt.

Miért a múzeumban? Miért a múzeumon kívül?

A múzeumi foglalkozások elsősorban a múzeumi gyűjteményeken és kiállításokon alapulnak. A legfontosabb cél a múzeumi gyűjteményhez kapcsolódó tudásanyag átadása.¹ Ebből kifolyólag a múzeumi ismeretátadás leghatékonyabban a múzeum falai között tud működni, ahol a diákok komplex módon, interaktív elemekkel kiegészítve, szórakozva, játékosan, eredeti tárgyakkal körülvéve egy különleges környezetben sajátíthatják el hatékonyan a tudásanyagot.

A múzeum nemcsak az iskolán kívüli, hanem az élethosszig tartó tanulás színtereként is működik. Ezen felül az iskolai, kötöttebb légkörtől eltérő, szabadabb teret tud biztosítani a tanuláshoz, utat engedve a kreativitásnak és a szabad gondolkodásnak. A múzeumi szakemberek pedig speciális ismeretanyagot, máshonnan be nem szerezhető információkat képesek átadni eredeti műtárgyak és leletek segítségével.

A múzeum és az iskolák szoros együttműködésével, a múzeumi tanórák és foglalkozások révén a múzeumokban felhalmozott tudás társadalmi hasznosulása is biztosított.

A múzeumi ismeretátadás azonban nemcsak az intézmény falain belül lehet sikeres. Más formában ugyan, de adott esetben az iskolákba való kitelepüléssel, az oktatási intézményekben megtartott rendhagyó tanórákkal vagy például az általános vagy középiskolás tanulók számára szervezett pályaorientációs napokon, rendezvényeken való részvétellel a múzeum szakmai munkatársai nagyobb tömegeket tudnak megszólítani, például a régészek

---

¹ Halászné 2017, 99.

munkáját demonstráló bemutatók mindig nagy sikert aratnak, és növelik a múzeum népszerűségét.

Az ismeretátadás formái

A múzeumi rendhagyó órákon különféle módokon és eszközökkel történik a tudásanyag átadása a diákok számára, amelyet minden esetben az egyedi igények és lehetőségek alakítanak ki. A legtöbb esetben az iskola tanóra 45 perces időintervallumához igazodunk, kevés alkalommal van csak lehetőség ennél hosszabb foglalkozás megtartására.

A legegyszerűbb ismeretátadási módszer keretében az intézmény állandó és időszakos kiállításaiiban történő tárlatvezetés révén ismerkedhetnek meg a tanulók a kapcsolódó történelmi eseményekkel, adott esetben régészeti információkkal.

Ezen felül lehetőség van vetített előadás keretén belül is bővíteni a diákok tudásanyagát. Egy ilyen órán interaktív módon az osztály meglévő tudását alapul véve, az ő bevonásukkal történik a tanulás.

Az elméleti ismeretanyag átadásán túl fontos a visszacsatolás, annak mérése, hogy mennyire voltak befogadhatók és mennyire ragadtak meg az elmondott információk. Az ellenőrzésnek egy jó módszere az óra keretén belül olyan feladatlapok kitöltése a tanulókkal, amelyek játékos formában gondolkodásra sarkallják a gyerekeket, arra ösztönözve őket, hogy komplex módon koncentráljanak a történelmi események összefüggéseire. Ezzel nemcsak az órát tartó múzeumi munkatárs, hanem a tanár is visszajelzést kaphat az átadott anyag hasznosulásáról.

Az elméleti tudásanyag közvetítését sokszor gyakorlati feladatok, bemutatók is kísérik. A múzeumi órákon igény szerint kézműveskedéssel tesszük teljesebbé az élményt. Az egyszerű, mindenki által könnyen elkészíthető tárgyak (pl. a honfoglalás korához kapcsolódóan domborítás módszerével nyaklánc készítése, az 1848-49-es szabadságharc témájához igazodva nemzeti színű nemeztulipán készítése, az 1956-os forradalom kapcsán mécsesstartó díszítése stb.) szintén hozzájárulnak az élményalapú tanuláshoz.

A kézműves foglalkozások mellett a gyerekeknek biztosított a lehetőség, hogy felpróbálják az egyes történelmi korok öltözetét is. Az őskori és különféle népvándorlás kori népek viseletén túl honfoglalás kori, középkori és újkori, ékszerek és viseleti tárgyak másolataival kiegészített ruhaelemek is rendelkezésre állnak. Ezek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a régészeti leleteket kontextusba helyezzük, és a tanulók „élőben” is lássák, hogy miként öltözködtek az emberek a történelmi korokban.

Szórakoztató és egyben tanulást segítő módon egészítik ki a múzeumi tanórákat azok a tárgybemutatók, amelyek eredeti vagy másolt régészeti leleteket és történeti tárgyakat mutatnak be. Népszerű a gyerekek körében a tapogatótárló vagy leletsimogató, amely keretén belül a diákok különféle korok régészeti leleteivel ismerkedhetnek meg közelebbről. Szintén közkedvelt az 1848-as fegyverek bemutatója, ahol igazi puskákkal, pisztolyokkal stb. kerülhetnek testközelbe a tanulók.

Mindezekén túl fontosnak tartjuk a régészek munkájának megismertetését már akár az óvodás korosztálytól kezdve, a gyakorlatban bemutatva a régész terepen használt eszköztárát, valamint a régészeti leletek útját a megtalálástól egészen a bemutatásig. Kifejezetten erre a témakörre épít az a foglalkozás, amely keretén belül az érdeklődő gyerekek papírszínházi előadáson játékos formában megismerkedhetnek a múzeum két kis bábegejével, Kökénnyel és Kázmérral, akik végigjárták egy feltárás minden szakaszát, és végigkísérték a leletek útját a múzeumban. Élményeikről szórakoztató beszámolót láthatnak a gyerekek, emellett megismerkedhetnek a régész terepi munkájának sajátosságaival és eszközeivel is.

Összegzés

A Koszta József Múzeum rendszeres vendégei a szentesi és a környékbeli általános és középiskolák osztályai, akik rendhagyó múzeumi órák keretében ismerkednek meg a tananyagot kiegészítő tudással, amelyet első kézből, közvetlenül a szakemberektől kapnak meg. Az órák felépítése, tematikája folyamatosan megújulva, az adott korcsoport tudásához és az igényekhez igazodva egyedülálló lehetőséget nyújt az iskolában tanultak kiegészítéséhez, elmélyítéséhez.

Summary

Nowadays museums are important places of the out-of-school learning. Students can expand their knowledge here in a special way and in a special environment. The museum pedagogy uses many different methods to make these lessons to an interactive, experience-based knowledge transfer.

Felhasznált irodalom

Halászné, Szakács Éva (2017): Az iskolán kívüli oktatás és nevelés szinterei és módszerei. Múzeum-, zoo-, botanikus kert és erdőpedagógia. In: Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére. Sopron: Soproni Egyetem Kiadó, 95–119. p.

Koszt Ferenc

Ásatási technikus, segédresturátor -

Koszta József Múzeum

Szakmai beszámoló és projektterv:

Közösségi szolgálat és diákmunka lehetőségek digitális úton történő ismertetése a Koszta József Múzeumban¹

Bevezető gondolatok a szakmai beszámolóhoz

Ez a két fajta tevékenység, amelyeket a Koszta József Múzeum küldetésébe, és napi rutinjába szeretnénk beépíteni: diákmunka és közösségépítés, ha úgy tetszik, nevezzük így közösségi szolgálat².

Többek között a dolgozók többlet terheinek csökkentésére, pályaorientációs céllal, és a fiatal generációk múzeummal való megismertetése céljából. Diákmunkával három éve, 2018-ban próbálkoztunk először, közösségi szolgálattal az idei évtől, a 2021-es esztendőőtől.

A jogi környezet

A közösségi diákmunkáról a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény³ rendelkezik, a középfokú oktatásban tanulóakra vonatkozólag. A törvény alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása (Az állami vizsgák rendszere - 6.§ (4.) bekezdés)⁴. A 20/2012 EMMI rendelet⁵ szabályozza, mely területeken

---

1Publikációt, szakmai beszámolót szerkesztette: Irsai Farkas László.

2Meggyőződésem, hogy a múzeumi feladatok teljesítése alapvetően szolgálatnak tekinthető, és tekintendő. Tehát a külön, ilyen jellegű hangsúlyozása az alázattal teli munkának véleményem szerint felesleges, de a mai muzeológiai, és múzeumi kurzusok előtérbe helyezik ezt a fajta megközelítést – közösségi szolgálat. Mindezt tiszteletben tartva szerepeltetem így jelen dolgozatban ezt a kérdéskört.

3 <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> utolsó letöltés: 2022.04.25.

4 Uo.

5 <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200020.emm> utolsó letöltés: 2022.04.21.

folytatható ez a tevékenység. Az idézett minisztériumi szabály (133.§) (2)/d pontja⁶ szerint – kulturális és közösségi intézmények is részt vehetnek a programban.

A diákmunkáról a Munka törvénykönyvének 2012. évi I. törvény⁷ rendelkezik. Ezekről részletesebben nem kívánok beszélni, nem tárgya jelen szakmai beszámolóinak.

A munkák elvégzésének feltétele a helyi munkaügyi központtal és az iskolákkal kötött szerződés megléte.

Mindannyian ismerjük régóta azt a formát, amikor diákok zsebpénzük kiegészítése érdekében, főként nyaranta, a szünidőben munkát vállalnak. Itt nem erről van szó. Az a szabadon végezhető diákmunka, ez pedig a kötelező közösségi feladatvégzés. A kétfajta „munka” közötti legfőbb különbség a munkaidő, ami a kötelezőnél alkalmoszerű a 11. évfolyam végéig (minimum 50 óra intervallumban), a diákmunkánál pedig folyamatos. Emiatt más-más típusú munkával bízhatók meg a diákok. Ezekhez a kollégákkal való megbeszélés szükséges, mely csoportok, milyen típusú segítséget szeretnének. Tehát szükséges minden alkalommal feltérképezni a hallgató érdeklődési körét, egyéni fogékonyságát.

A munkavégzési formák konkrétabb összehasonlítása a múzeumok kontextusában

A kötelező szolgálat az alkalmi jellege miatt (minimum 50 óra) leginkább a múzeumok látogatószolgálatainak lehet szüksége rájuk, megnyitók, konferenciák, rendezvények kiegészítőiként. Vagy, kiállítások építésénél, bontásánál a nem nehéz fizikai, illetve szaktudást nem igénylő munkálatokban is segíthetnek. Nyári múzeumpedagógiai foglalkozásokon a gyerekcsoportok kísérésénél nyújthatnak segítséget.

A diákmunka folyamán, az egy hónapos időtartam lehetővé teszi a diákok bevonását a múzeum háttérmunkáinak mélyebb megismerésére. Fontos tanulság, hogy a diákok (ugyanúgy mint bármely munkavállaló esetében) között nagy szórás tapasztalható a munkához való hozzáállás tekintetében. Ebből a szempontból az első év a legnehezebb, amikor ez számunkra szerencsejáték jellegű volt. A diákok esetében az esetleg számukra nem kellemes (csontok mosása régészeti feldolgozások alkalmával) vagy monoton (objektum adatlapok gépelése, ugyancsak ebben a tárgyban) munkavégzés lehet csalódás. Viszont tapasztalható az ismétlődő jellegű jelentkezés, ami egy múzeum részéről a megbízható munkaerőt, az egyre szélesebb jellegű feladat átadását jelenti, ami a diákok részéről pedig a megszokott környezetet és változatosabb jellegű munkát jelent.

---

6 Uo.

7<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200001.tv> utolsó letöltés: 2022.04.20.

Az eddigi tapasztalatok alapján a konkrét munkák a következők lehetnek

- Adminisztratív feladatok (gépelés, irattár rendezés gazdasági és múzeumi vonalon, képek átnevezése meghatározott rendszer szerint).
- Fizikai/adminisztratív feladatok (leletek tisztítása, számolás, csomagolás, fényképezés).
- Fizikai munka (ásatásokon való részvétel, kiállítás építés, a múzeum és környezetének rendben tartása mint például a Polgárház kertjének gondozása).
- Szellemi munkavégzés (látogató szolgálat hosszabb távú segítése, kisebb kiállítások vezetőszövegének megtanulása és tárlatvezetés).

Tapasztalatok a Koszta József Múzeumban, a témát illetően

Mint említettem a diákmunka esetében visszajáró személyekkel dolgozunk általában, de még így is előfordul az egyéb jellegű elfoglaltságok miatt új emberekkel kell feltölteni a létszámot és még ehhez jön a diákok „kiöregedése” miatti csere is.

Fontos szempont a diákoknál, hogy a megszerzett tapasztalat és tudás a későbbiekben a múzeumi önkéntes szolgálat felé terelheti őket és/vagy esetleges pályaorientációt is jelenthet. Önkéntesi munkával nincs még tapasztalatunk, bár a múzeum régebben már kötött három iskolával is szerződést. Jelenleg más oktatási intézményekkel is folynak az egyeztetések, hiszen a múzeum 15 km-es környezetében 8 középiskola és 11 általános iskola helyezkedik el, ezek bevonásával további diákok érhetőek el. Az általános iskolák a következő évben a 9. évfolyamba lépők miatt fontosak, mert akkortól kezdhetik el az önkéntes kötelező szolgálatot.

Toborzási javaslatok a jövőre vonatkozólag

A szerződések megléte még nem garancia csak szükséges feltétel diákok munkavégzéséhez. A diákmunka még szájhagyomány útján terjed, de a kötelező szolgálat lehetősége a múzeumunkban nem ismert a fiatalság előtt. Ennek megváltoztatásához két módszerrel próbálkozunk. Az egyik a személyes jelenlét, ismertető a múzeum munkájáról. Ez általában az iskolai közös napok alatt elérhető egyfajta kitelepüléssel és a múzeumhoz kapcsolódó programok ismertetésével történik. A másik a digitális jelenlét növelése, mivel a fiatalság manapság az internetről tájékozódik. Itt kapcsolódik be a projekt terv a múzeum életébe.

Mivel keltsük fel a diákok figyelmét? Milyen téma, mondanó, formátum teszi őket érdeklődővé? Első próbálkozásunk során egy slideshow-ra gondoltam, ahol a múzeum néhány érdekesebb tárgya, életképek, munkafotók jelennének meg körbejárva a múzeumi munka szegleteit. Ezekből mutatnék be párat. Hosszúságra az 1 perc körüli időtartamot javaslom,

amiben elég információt lehet elmondani az esetleges érdeklődés felkeltésére, viszont nem olyan hosszú, hogy elkattintsanak róla. Most nézzünk erre egy vázlatos forgatókönyvet!

Néprajz és helytörténet:

1.kép Kökény és Kázmér a könyvtárban

2.kép szentesi fekete kerámia korsó

3.kép a Péter-Pál polgárház ebédlő csillár

4.kép fotótári kép a polgárházról

5.kép velocipéd a néprajzi raktárban

Képzőművészet:

7.kép Koszta József: Mákvirágok

Régészet és restaurálás:

9.kép árnyékadók a szentes 1,180 ásatáson

6.kép

8.kép Koszta József: Kukoricatörők

10.kép avar férfi sír Szentes 639. ásatáson

11.kép életkép Felgyő 77. ásataón
77 LH

12.kép szarmata edény restaurálása Felgyő

13.kép Szegvár-Tűzköves Sarlós Isten
Múzeumpedagógia: Kökény és Kázmér projekt

14.kép Életkép Szentes 639 ásataáról

15. kép a restaurátor műhelyben

16. kép kiállítás bontás

17. kép képen az egyik alkotó

18. mindjárt kész

19. kép papírszínház

20. kép készül egy nagy utazás

Aláfestő zenének Vangelis *Chariots of fire* című számát gondoltam. Az alámondott szöveget a helyi, szentesi Horváth Mihály gimnázium drámai tagozatának diákjai mondanák fel és az ő bevonásukkal történne meg a „film” végső formába öntése. A szöveg első változatára javaslat: „Érdekel a városod története? Tudsz róla, mióta élnek itt emberek? Milyen népek voltak itt előttünk, és mi történt velük? Ismered a város legrégebbi téglaházát? Mi lehet a múzeum pincéjében? Ha nincs meg az 50 órád az érettségihez vagy szeretnél nyáron pénzt keresni, akkor keresd a múzeumot önkéntes vagy diákmunkáért!”

Persze ezek csak az első elképzelések, a jelentkezőkkel később átformálhatjuk a projektet, a fiatalság igényeit figyelembe véve. Ez az első lépéstől az utolsóig, mindent felülírhat a jövő évre, idén csak egy alapot szeretnék összehozni, amiről el tudunk indulni a következő években.

Jelenlegi formában a múzeum honlapján, Facebook, Instagram és Youtube oldalán jelenne meg, ezeken kívül szeretném, ha a helyi iskolák honlapján is meg tudnánk mutatni, ha nem is a videóval, legalább az egyikre mutató linkkel. Közben a kollégákkal történő beszélgetések során felmerült több olyan terv is, amiben mind az önkéntes, mind pedig a diákmunkát tudnánk hasznosítani a jövőben. Különösen sok potenciál van a Horváth Mihály gimnázium irodalmi-drámai-média tagozattal való együttműködésben. Ilyen például Király Edit *A Koszta József Múzeum régészeti témájú kiállításainak digitalizálási projektterve* című munkája, ahol a virtuális kiállítás létrehozásában (diákok kreatív ötleteinek beépítése diákmunka keretében), Pesti Sarolta és Diószegi Ágnes *Kökény és Kázmér* bábos műsora, vagy a Múzeumban megtartott események (megnyitók, előadások, kiállítás építések (önkéntes munka keretében), amelyek eddig főleg külső forrásban lettek megörökítve, ezzel a saját digitális platformjainkon is megjelenhetnek.

Valamint létezik egy együttműködési megállapodás a Koszta József Múzeum és a Színház és Film Intézet (SZFI) között, amely az esetlegesen szakirányban továbbtanulni szándékozó fiataloknak lehet majd fontos.

Összegzés

A Koszta József Múzeum számára egyre fontosabb a külső segítség igénybevétele a létszám szűkössége (19 fő), a múzeumi anyag nagy mérete és sokrétűsége (több mint 700.000 leltározott tárgy), a régészeti felügyeleti terület nagysága (979,1 km²) miatt. A szerteágazó feladatok és annak mennyisége a diákok bevonásával nagy segítséget jelent és jól megszervezve rengeteg terhet tud levenni a kollégák válláról. A fiatalok elérése általában nehéz a múzeumok számára, a generációs különbségek, érdektelenség, a múzeum nem ismerése és egyéb problémák miatt. Ezen próbálunk most változtatni ezzel a projekttervvel, ami csak egy első próbálkozás, biztos, hogy a későbbiekben változtatásra szorul, de ennek már cselekvő részeseinek kell lennie a nálunk dolgozó diákoknak. A formátum, megjelenés, kép és hanganyag a saját gondolkodásmódom szerint lett kialakítva, ezt is lehetett volna előzetesen szondáztatni, de az idő szűkössége miatt erre egyelőre nem volt lehetőség. Ezen még lehet változtatni. A megjelenési platformok a Múzeum eddigi kapacitását használják ki, eddig nem indokolt ezeknek más irányú bővítése.

Summary

The need of an unrealized project and its implementation is outlined in my plan...

Egy még meg nem valósult projekt szükségességéről és megvalósítási tervéről...

Irodalomjegyzék

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> utolsó letöltés: 2022.04.25 10:00

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200020.emm> utolsó letöltés: 2022.04.21 11:00

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200001.tv> utolsó letöltés: 2022.04.20. 09:00

A képek a Koszta József Múzeum saját tulajdona

Szabó Dániel¹: Németi Lajos egy kisember nagy hagyatéka - Recenzió

Az Emlékpont gondozásában jelent meg „Németi Lajos, a „vörös Forest Gump” – Képek kérdések, kiegészítések, kritikák egy kommunista életútjához” című kötet, Tóth Marcell (történelemtanár, Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltárának munkatársa) írása. A könyv az érdeklődők számára ingyenesen letölthető az intézmény honlapjáról.²

A kötet célja egy kisember bemutatása, aki ismert történelmi személyekkel, fontos történelmi események idején találkozott, bár sajnos rendre lemaradt a fényképekről, mint Forest Gump. A mű létrejöttében nagy szerepe volt az internetnek, mivel egy online aukción jutott hozzá a szerző a gazdag hagyatékhhoz, melynek egyes részleteit és az abban leírtakat veti össze a történettudomány napjainkban fellelhető eredményeivel.

A kötet öt fejezetből áll. Az elsőben szerző bemutatja Németi Lajos családját, születésének helyét és a korszak fontosabb eseményeit. Ifjú korát, a tanuló éveit a könyvkötészetben és a szakszervezeti munkába történő bekapcsolódásának a folyamatát. Ezt követően megismerhetjük az I. világháború során mely ütközetekben vett részt, hogyan esett hadifogságba valamint fogságának állomásait. Végül szabadulási kísérletéről és a kommunista mozgalommal való kapcsolatfelvételéről is érdekes információkat olvashatunk.

A kötet második fejezetében a bolsevik hatalomátvételt, a polgárháborús oroszországi mindennapokat és ennek Németiére gyakorolt hatását ismerteti a szerző. Ennek a résznek az elején az Oroszországi Kommunista Párt Magyar Csoportjának a megalakításáról, Németi jelentkezését a moszkvai agitációs továbbképzésére, azt itt megismert elvtársakról valamint az itt elsajátított agitációs tananyag gyakorlatban történő alkalmazásáról olvashatunk. Ezt

¹ Koszta József Múzeum, történész, régésztechnikus.

² A kötet az alábbi linkről letölthető:

https://emlekpont.hu/wp-content/uploads/2019/12/Emlekpont_konyvek_11_Toht_Marcell_Nemeti_Lajos.pdf

Utolsó letöltés: 2022.04.10.

követően a szerző kifejti a hagyatékban fellelhető önéletrajzok alapján azt, hogy miért nem vehetett részt a moszkvai eszer lázadás leverésében, holott ő ezt állította, valamint ennek a résznek a végén megismerhetjük moszkvai agitációs munkájának mindennapjait.

A kötet harmadik és egyben legterjedelmesebb fejezetében a háború végi magyarországi állapotokról, a Moszkvában eközben megalakuló Kommunisták Magyarországi Pártjáról valamint arról miért nem került az alapítók közé Németi Lajos ismerteti a szerző. Ezt követően megtudhatjuk miért pont Grün Andor néven tért haza, milyen agitációs feladatokat végzett ekkor, hogyan vett részt a Vörös Újság nyomtatásában és miért segített ebben egy volt orosz hadifogoly Vlagyimir Uraszov. Ezután megtudhatjuk miért küldték Németit és Uraszovot ismét Moszkvába. Az útvonalról és a felmerülő nehézségekről is érdekes adalékokat tudhat meg az olvasó. Ezt követően a Moszkvában történő tartózkodásukról, ismételt hazatérésükről, Egerben történt pártmunkájáról és annak nehézségeiről. A fejezet további részében a szerző ismerteti az országban 1919 januárjától február végéig történt fontosabb eseményeket. Ezt követően az olvasó megismerheti Kun Béla fogságát valamint a Gyűjtőfogházban Németi Lajosnak cetlin átadott párthatározatot melyben megbízták, hogy jelentsen Leninnek. A hagyatékban fellelhető visszaemlékezések más-más időpontban írják le a határozat átvételének az idejét. Ennek valószínűsíthető legpontosabb dátumára vonatkozóan is kapunk egy logikus magyarázatot a szerzőtől. A továbbiakban a Moszkvába történő egyhetes útjáról, annak lehetséges útvonaláról, érkezésének hozzávetőleges időpontjáról, a Kremlben Leninnek tett jelentéséről, a magyar csoportnak tett jelentéséről valamint ismételt hazaújáról olvashatunk. Ezt követően a Tanácsköztársaság kikiáltásáig tartó időszak eseményeire is kitér a szerző. A hatalomváltás Németit Egerben éri pár nappal később már ő képviseli a kommunistákat a városban és sorra kapja a tisztségeket. A fejezet végén a Tanácsköztársaság elleni hadmozdulatokról, az ellenforradalmi szerveződésekéről, a május 1-jei programokról, a tanácshatalom májusi összeomlásáról a rémhírek miatt, Németi meneküléséről majd politikai megbízottként elvégzett feladatairól Heves megyében, a Tanácsköztársaság összeomlásáról valamint Németi elfogásáról és megmeneküléséről olvashatunk érdekes információkat.

A kötet negyedik fejezetében a Tanácsköztársaság bukását követő zavaros időszakról, az új rendszerben célponttá váló kommunistákról, Németi sikeres álnéven történő rejtőzködéséről valamint nevének az 1930-as évek elején történő visszaszerzéséről olvashatunk. A kis kitérő utána a szerző ismételten visszatér a Tanácsköztársaság bukása utáni események leírásához. A Bécsbe menekült vezetőkkel való kapcsolatfelvételtől, Németi kiküldéséről, eredménytelen útjáról és hazatéréséről is olvashatunk. Ezután a hagyatékából

fellelhető munkásmozgalmi életút legtöbb fehér folttal rendelkező részét – a két világháború közti időszakot – mutatja be a szerző.

A kötet ötödik egyben utolsó fejezetében a II. világháború végi állapotokról, a kommunisták térnyeréséről, az általuk vezetett és kiépített politikai rendőrségről, mellyel Németi Lajos közelebbről is megismerkedhetett olvashatunk. Ezután a szerző ismerteti 1945 márciusától immáron legális párttagságának fontosabb részleteit, a háborút követő koalíciós időszaktól az egypárti diktatúra kiépüléséig tartó főbb magyarországi eseményeket, Németi szerepét az állampártban végül kizárását és újbóli rehabilitálásának történetét a pártból. A fejezet további részében megismerhetjük nyugdíjazását, emiatt kialakult nehézségeit, 1955-ben elindított mozgalmi múltjának korábbi szakaszait elismerő eljárást, melynek kapcsán a szerző ismerteti, hogy valóban járhatott-e Németi Lajos Leninnél. Ezt követően megtudhatjuk, hogyan segített neki régi harcostársa Uraszov, milyen hatással voltak a korszakban megjelenő visszaemlékezések Németi Moszkvába tett útjainak és életútjának elmesélésére, mely elvtársak igazolták történeteit valamint hogyan harcolt nyugdíjának emelése iránt a különböző szervezeteknél. Ezután megismerhetjük munkásságának kanonizálódását, egyre gyakoribb médiamegjelenéseit, Szovjetunióban tett látogatásait és az ekkor kapott érdemrend történetét. A fejezet végén Németi életútjának elismeréseként kapott itthoni kitüntetésekről, az ifjúságnevelésben végzett munkájáról, élete utolsó interjújáról melyet a Pravdának adott, haláláról, az 1990-ig nevét őrző közterületről és márványtábláról és a rendszerváltás utáni elfeledéséről olvashatunk.

A kötet a 20. századi történelem iránt érdeklődők számára jelenthet érdekes olvasmányt. A könyv végén, gazdagon illusztrálva, több fotó és dokumentum révén kapunk jobb képet a „vörös Forrest Gump” életéről. A szerző logikusan elemzi egy kis ember hagyatékát, aki élete során híres és hírhedt történelmi személyekkel találkozott, eközben kitér részletesen egy-egy érdekesebb epizódjára az életútnak és rámutat annak hiányosságair és esetleges túlzásaira is.

Tóth Marcell: Németi Lajos a „vörös Forrest Gump” – Képek, kérdések, kiegészítések, kritikák egy kommunista életútjához. Emlékpont Könyvek, 2019.

Summary

The book titled “Lajos Németi, the Red Forest Gump” by Marcell Tóth might be a fascinating reading for those interested in the 20th century. Through a legacy, the author portrays a little man who met famous people during important historical events, however, consistently left out the images as in the famous film Forest Gump.